

จรรยาบรรณ
และ กฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องกับ
วิชาชีพจิตวิทยา
คลินิก

กันตพัฒน์ อนุศักดิ์เสถียร

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University Publishing House
www.nupress.grad.nu.ac.th

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University Publishing House

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ๙๙ หมู่ ๙ อาคารมหาธรรมราชา ชั้น ๑ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐ โทร. ๐ ๕๕๙๖ ๘๘๓๓-๘๘๓๖ E-mail : nuph@nu.ac.th

www.nupress.grad.nu.ac.th สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร @nupress

สงวนลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร ห้ามทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชนไม่ว่าส่วนใด
ส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร เท่านั้น

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

กัณฑ์พัฒน์ อนุศักดิ์เสถียร.

จรรยาบรรณและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก = Ethical and Law in Clinical Psychology.-- พิษณุโลก :

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๖๙.

๒๔๔ หน้า.

๑. การแพทย์ - กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ. I. ชื่อเรื่อง.

๓๔๔.๐๔๑๔

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๔๒๖-๔๒๐-๕

ISBN (e-book) ๙๗๘-๖๑๖-๔๒๖-๔๒๑-๒

สฟน. ๑๖๑

ราคา ๔๐๐ บาท

พิมพ์ครั้งแรก มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

วางจำหน่ายที่

๑. ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐ โทร. ๐ ๒๒๑๘ ๘๘๑๒

๒. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทร. ๐ ๒๕๙๙ ๐๑๑๓

๓. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทร. ๐ ๒๖๑๓ ๓๘๙๙

๔. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร อาคารมหาธรรมราชา พิษณุโลก ๖๕๐๐๐ โทร. ๐ ๕๕๙๖ ๘๘๓๓-๘๘๓๖

ประธานกองบรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา พัดเกตุ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยรัตน์ มदनาค • รองศาสตราจารย์ ดร.ธนัชพันธ์ พูนโพธิ์เกียรติพัฒน์ •

รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ดา สมกุล • รองศาสตราจารย์ ดร.ภณ วชิระนิเวศ •

รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย เมธีวรัญญู • ศาสตราจารย์ ดร. พญ.สุรชาติพิทย์ พงษ์เจริญ •

รองศาสตราจารย์ ดร.สุทิสา ถาน้อย • รองศาสตราจารย์ ดร.นิหรา กิจธิระวุฒิมังษ์ •

ศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย วิทยาอารีย์กุล • รองศาสตราจารย์ ดร.ชุลีกร ด้านยุทธศิลป์ •

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา • ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยพงษ์ สำเนียง •

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รยรักษ์ สุวพันธ์ • ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด อินทามารักษ์ •

พัชรี ท่วมใจดี • นวิพรรณ ดันติพลาผล • สรญา แสงเย็นพันธ์

ประสานงาน

ภักดีณี เท็ดสิทธิกุล

ฝ่ายขาย/การเงิน

มลทา โพธิ์เงิน • วสันต์ มาสวัสดิ์

ออกแบบปก

ชาลินี สุวรรณวัฒน์

ออกแบบรูปเล่ม

สัณญา จันทา

พิมพ์ที่

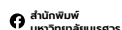
บริษัท กู๊ดเอด พรินต์ติ้ง แอนด์ แพคเกจจิ้ง กรุ๊ป จำกัด ๖/๑ ซอยเสรีไทย ๕๘ แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

สำนักพิมพ์นี้เป็นสมาชิกสมาคมผู้จัดพิมพ์
และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย
<https://pubat.or.th>

ขึ้นต้น
กระดาษคุณภาพ เพื่อลดผลกระทบต่อ
กระดาษอนาสายดำกรีน

กรณีต้องการสั่งซื้อหนังสือปริมาณมาก หรือข้ขึ้นเรียนติดต่อได้ที่ฝ่ายจัดจำหน่ายสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
โทร. ๐ ๕๕๙๖ ๘๘๓๖ Email : nuph@nu.ac.th

คำนิยม

สมาคมนักจิตวิทยาคลินิกไทย ขอชื่นชมกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์พัฒน์ อนุศักดิ์เสถียร ในการจัดทำตำรา เรื่อง จรรยาบรรณและกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก โดยตำรารอบนี้ได้รวบรวมแนวคิดและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพตระหนักถึงมาตรฐานในการทำหน้าที่ คำนึงถึงคุณธรรม และจริยธรรม สิทธิผู้ป่วยที่มีความจำเป็นในฐานะนักจิตวิทยาคลินิก ตำราเล่มนี้ผู้เขียนได้เรียบเรียงรวบรวมข้อมูลจากตำรากฎหมาย พระราชบัญญัติ งานวิจัย บทความ เพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน รวมถึงการใช้เตรียมตัวสอบ เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก ภายใต้การดูแลของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร สมาคมนักจิตวิทยาคลินิกประเทศไทย เห็นว่าตำรารอบนี้จะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการแก่ผู้เกี่ยวข้อง และมีคุณค่าประกอบการศึกษาค้นคว้าของผู้ประกอบวิชาชีพต่อไปในอนาคต และตลอดไป

สุภาวดี นวลมณี

นายกสมาคมนักจิตวิทยาคลินิกไทย

คำนิยม

กฎหมายเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ทุกคนจำเป็นต้องรู้ และปฏิเสธการไม่รับรู้กฎหมายไม่ได้ แต่ในความเป็นจริง เราทุกคนกลับไม่รู้กฎหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ หรือการทำงานของเรามากนัก จึงมีความจำเป็นที่ทุกคนต้องเรียนรู้ หรือศึกษากฎหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับหน้าที่การงาน หรือวิชาชีพของเรา ซึ่งเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ที่ไม่ใช่นักกฎหมายแต่ต้องมาเรียนรู้กฎหมาย ดังนั้นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์พัฒน์ อนุศักดิ์เสถียร ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ภาควิชาจิตวิทยา ผู้รับผิดชอบดูแลวิชากฎหมายและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเรื่องนี้จึงได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมประมวลความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบโรคศิลปะ สาขาจิตวิทยาคลินิก จากตำรากฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบโรคศิลปะในสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะสาขาจิตวิทยาคลินิก รวมถึงคำบรรยายกฎหมาย และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ จากอาจารย์ด้านกฎหมายมารวบรวมเป็นตำราเพื่อใช้เป็นคู่มือให้นักศึกษา สาขาจิตวิทยาคลินิกได้ศึกษาหาคำอธิบายเพิ่มเติม และเกิดความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของตน สามารถนำไปใช้ และถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไปหลังจากจบการศึกษา ซึ่งแนวคิดนี้ก็ยังไม่เคยมีมหาวิทยาลัยแห่งใดที่คิดรวบรวมจัดทำคู่มือในลักษณะนี้ จึงต้องขอชื่นชม และยกย่องในความตั้งใจที่มุ่งมั่นของอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์พัฒน์ อนุศักดิ์เสถียร ที่ได้จัดทำตำราเล่มนี้ขึ้นมาจนสำเร็จเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาอย่างมาก ที่จะได้ใช้หนังสือเล่มนี้ในการศึกษาวิชาดังกล่าวต่อไป อีกทั้งหนังสือเล่มนี้ยังเป็นประโยชน์สำหรับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่เรียนในวิชาดังกล่าวนี้ได้ด้วย จึงขอชื่นชมในความคิด ความตั้งใจ และความมุ่งมั่นในการจัดทำหนังสือเล่มนี้เพื่อใช้เป็นตำราด้านกฎหมายและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ สำหรับนิสิตนักศึกษาสืบไป

ภัทระ แจ่มศิริเจริญ

ที่ปรึกษากฎหมายกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวิชาชีพ

คำนำ

ตำรา “จรรยาบรรณและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก” เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชา ๘๓๕๔๕๒ จรรยาบรรณ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก ในระดับอุดมศึกษา และเพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิงสำหรับนักศึกษา ผู้ศึกษา และผู้ที่เตรียมสอบขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขาจิตวิทยาคลินิก อันเป็นกระบวนการสำคัญในการรับรองมาตรฐาน การประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพจิตของประเทศไทย

วิชาชีพจิตวิทยาคลินิกเป็นวิชาชีพเฉพาะทางที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบ บริการสุขภาพ โดยมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับสิทธิ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของ ผู้รับบริการ ดังนั้นการประกอบวิชาชีพ จึงจำเป็นต้องตั้งอยู่บนฐานความรู้ทางวิชาการ ควบคู่กับความเข้าใจในหลักจรรยาบรรณและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง เพื่อให้ การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถตรวจสอบได้ในเชิงจริยธรรม และเชิงกฎหมาย เนื้อหาสำคัญของตำราเล่มนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย กฎหมายและระเบียบที่เป็นกรอบกำกับประกอบวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก โดยเฉพาะ พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการกำหนด หลักเกณฑ์ คุณสมบัติ อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ประกอบโรคศิลปะ ระเบียบ กระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นกรอบจริยธรรมในการกำกับพฤติกรรมกรรมการประกอบวิชาชีพ และพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเกี่ยวข้องกับบริบทและระบบ การให้บริการด้านสุขภาพที่นักจิตวิทยาคลินิกปฏิบัติงานอยู่

ตำราเล่มนี้ได้รวบรวมและเรียบเรียงสาระจากกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ มีการจัดลำดับเนื้อหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล พร้อมเชื่อมโยงหลักกฎหมายและจรรยาบรรณเข้ากับการปฏิบัติงานทางจิตวิทยาคลินิก ในสถานการณ์ต่าง ๆ อาทิ การให้บริการแก่ผู้รับบริการ การทำงานร่วมกับสหวิชาชีพ การคุ้มครองข้อมูลและการรักษาความลับ ตลอดจนความรับผิดชอบทางวิชาชีพและทาง กฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานจริง ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าตำราเล่มนี้จะเป็น

ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้านจิตวิทยาคลินิก เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกด้านจรรยาบรรณและกฎหมายแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพ และผู้ศึกษา อันจะนำไปสู่การให้บริการทางจิตวิทยาคลินิกที่มีมาตรฐาน ถูกต้องตามหลักวิชาการและกฎหมาย และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบบริการสุขภาพและสังคมโดยรวม

กิตติกรรมประกาศ

ตำรา “จรรยาบรรณและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก” เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชา ๘๓๕๔๕๒ จรรยาบรรณ และกฎหมายในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ตลอดจนเพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิงทางวิชาการสำหรับการศึกษา และการสอบขึ้นทะเบียนผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขาจิตวิทยาคลินิก

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา กฎหมาย และสาขา ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเนื้อหา ตำราให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและการเรียน การสอนในระดับอุดมศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ภัทระ แจ่มศิริเจริญ ที่ปรึกษากฎหมายกรม สันับสนุนบริการสุขภาพ และผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวิชาชีพ ที่ได้กรุณาให้ ข้อเสนอแนะเชิงกฎหมายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการประกอบโรคศิลปะ อันมีส่วน สำคัญในการเสริมสร้างความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหาในตำราเล่มนี้ ผู้เขียน ขอขอบคุณนิสิต นักศึกษา และผู้เรียนในรายวิชาดังกล่าว ซึ่งข้อคิดเห็นและประสบการณ์ จากการเรียนรู้ร่วมกันได้ช่วยสะท้อนประเด็นสำคัญ นำไปสู่การปรับปรุงเนื้อหา ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและการนำไปใช้ในทางวิชาชีพ และขอขอบคุณ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร สำหรับการดำเนินการทุกขั้นตอนของการจัดทำตำรา ในการตรวจประเมินคุณภาพวิชาการของต้นฉบับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญ จึงทำให้ตำราเล่มนี้มีความสมบูรณ์ และมีคุณค่าสำหรับการตีพิมพ์ เผยแพร่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อไปในสังคม

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้การสนับสนุน และกำลังใจตลอดระยะเวลาการจัดทำตำรา หากตำราเล่มนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ ทางวิชาการและการพัฒนาวิชาชีพประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้ด้วยความเคารพ ทั้งนี้ หากยังมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับคำแนะนำเพื่อการปรับปรุงพัฒนา ผลงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สารบัญ

บทที่ ๑ พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒.....	๑
บทนำ.....	๒
ประวัติความเป็นมาของพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ	๒
การตรากฎหมายเพื่อควบคุมดูแลการประกอบโรคศิลปะในประเทศไทย	๔
องค์ประกอบของสภาการแพทย์ ตามพระราชบัญญัติการแพทย์	
พ.ศ. ๒๔๖๖.....	๕
วิวัฒนาการของกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะในประเทศไทย.....	๗
บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ	
พ.ศ. ๒๕๔๒.....	๘
เหตุผลในการตรากฎหมายพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ	
พ.ศ. ๒๕๔๒.....	๑๑
สรุป	๑๒
บทที่ ๒ มาตราในพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๓
บทนำ.....	๑๔
คำปรารภของกฎหมายพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ	
พ.ศ. ๒๕๔๒.....	๑๔
มาตราในพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๕
หมวด ๑ คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ.....	๒๕
หมวด ๒ คณะกรรมการวิชาชีพ.....	๓๒
หมวด ๓ การดำเนินการของคณะกรรมการประกอบโรคศิลปะและ	
กรรมการวิชาชีพ.....	๔๔
หมวด ๔ การควบคุมการประกอบโรคศิลปะ	๔๗
หมวด ๕ พนักงานเจ้าหน้าที่	๗๖
หมวด ๖ การอุทธรณ์.....	๘๐

หมวด ๗ บทกำหนดโทษ.....	๘๔
สรุป	๘๙

**บทที่ ๓ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ
ของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙**

บทนำ.....	๙๒
จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙	๙๒
หมวด ๑ บททั่วไป	๙๓
หมวด ๒ การโฆษณาการประกอบโรคศิลปะ	๙๖
หมวด ๓ การประกอบโรคศิลปะ.....	๑๐๐
หมวด ๔ การปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ.....	๑๑๒
หมวด ๕ การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน.....	๑๑๔
หมวด ๖ การทดลองในมนุษย์.....	๑๑๕
หมวด ๗ การปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานพยาบาล.....	๑๑๗
สรุป	๑๑๙

**บทที่ ๔ หลักจรรยาบรรณและมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติ
สำหรับนักจิตวิทยาคลินิกไทย.....**

บทนำ.....	๑๒๒
หลักจรรยาบรรณและมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติสำหรับ นักจิตวิทยาคลินิกไทย	๑๒๒
หลักจรรยาบรรณของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน ในบริบทวิชาชีพนักจิตวิทยาคลินิกไทย.....	๑๒๓
จรรยาบรรณและข้อควรระวังทางกฎหมายในการประกอบ วิชาชีพจิตวิทยาคลินิกไทย.....	๑๓๖
สรุป	๑๔๔

บทที่ ๕ พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.๒๕๔๑..... ๑๔๕

 บทนำ..... ๑๔๖

 วิวัฒนาการของกฎหมาย พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ ๑๔๖

 ปัญหา ๓๐ และ ๒..... ๑๔๘

 พัฒนาการของกฎหมาย พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑

 ถึง พ.ศ. ๒๕๕๙..... ๑๕๑

 สรุป ๑๕๔

บทที่ ๖ มาตรการในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑..... ๑๕๗

 บทนำ..... ๑๕๘

 คำปรารภของกฎหมายพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ ๑๕๘

 หมวด ๑ คณะกรรมการสถานพยาบาล ๑๖๖

 หมวด ๒ การประกอบกิจการสถานพยาบาลและ

 การดำเนินการสถานพยาบาล..... ๑๗๔

 หมวด ๓ พนักงานเจ้าหน้าที่ ๒๐๓

 หมวด ๔ การปิดสถานพยาบาลและการเพิกถอนใบอนุญาต ๒๐๕

 หมวด ๕ บทกำหนดโทษ..... ๒๑๓

 บทเฉพาะกาล..... ๒๒๑

 ขั้นตอนและข้อกำหนดในการจัดตั้งคลินิกจิตวิทยาคลินิก ๒๒๒

 สรุป ๒๒๔

บรรณานุกรม..... ๒๒๕

ดัชนี ๒๒๙

บทที่ ๑

พระราชบัญญัติ
การประกอบโรคศิลปะ
พ.ศ. ๒๕๔๒

บทนำ

พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายหลักที่ใช้กำกับและควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อคุ้มครองประชาชนผู้รับบริการ ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ และกำหนดกรอบความรับผิดชอบของผู้ประกอบโรคศิลปะให้เป็นไปตามหลักวิชาการ จริยธรรม และกฎหมาย กฎหมายฉบับนี้นับเป็นพัฒนาการสำคัญของระบบการกำกับดูแลวิชาชีพด้านสุขภาพของไทย ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิทยาการ และแนวคิดเรื่องสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในยุคสมัยใหม่

เนื้อหาในบทที่ ๑ นี้ มุ่งนำเสนอภาพรวมเกี่ยวกับที่มา แนวคิด และวิวัฒนาการของกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะในประเทศไทย ตั้งแต่พระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. ๒๔๖๖ จนถึงการตราพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ เหตุผลเชิงนโยบาย และหลักการสำคัญที่รัฐใช้ในการกำกับดูแลวิชาชีพด้านสุขภาพ

สำหรับวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นฐานทางกฎหมายที่กำหนดสถานะของการประกอบวิชาชีพ กรอบอำนาจหน้าที่ คุณสมบัติ และความรับผิดชอบของผู้ประกอบโรคศิลปะสาขานี้ บทนำของบทนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อปูพื้นความเข้าใจด้านกฎหมายให้แก่ผู้เรียน นักศึกษา และผู้สนใจ ก่อนเข้าสู่การศึกษาเนื้อหาเชิงลึกในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพจิตวิทยาคลินิกภายใต้กรอบกฎหมายดังกล่าว

ประวัติความเป็นมาของพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ

กฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะของประเทศไทยนั้นมีพัฒนาการต่อเนื่องยาวนานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๖ ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามของรัฐในการวางกรอบควบคุมคุณภาพของวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะในบริบทที่สังคมเริ่มเปิดรับแนวคิดทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์สมัยใหม่เข้ามาอย่างจริงจัง

บทที่ ๒

มาตราในพระราชบัญญัติ
การประกอบโรคศิลปะ
พ.ศ. ๒๕๔๒

บทนำ

พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๒ นอกจากจะสะท้อนแนวคิดและเจตนารมณ์ของรัฐในการกำกับดูแลวิชาชีพด้านสุขภาพแล้ว ยังได้กำหนดรายละเอียดเชิงโครงสร้างผ่านบทบัญญัติหรือ “มาตรา” ต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกทางกฎหมายในการควบคุม ส่งเสริม และคุ้มครองการประกอบโรคศิลปะอย่างเป็นรูปธรรม การทำความเข้าใจเนื้อหาของมาตราเหล่านี้ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้กฎหมายวิชาชีพด้านสุขภาพ

บทที่ ๒ นี้ มุ่งเน้นการศึกษาและทำความเข้าใจโครงสร้างของมาตราในพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๒ ตั้งแต่นิยามศัพท์ ความหมายของการประกอบโรคศิลปะการกำหนดสาขาวิชาชีพ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ประกอบโรคศิลปะ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวิชาชีพ ระบบการออกใบอนุญาต การกำกับจรรยาบรรณ ไปจนถึงบทกำหนดโทษ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถมองเห็นภาพรวมของโครงสร้างกฎหมายก่อนเข้าสู่การพิจารณารายละเอียดในแต่ละมาตรา

สำหรับวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก การทำความเข้าใจมาตราต่าง ๆ ในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นฐานทางกฎหมายที่ใช้กำหนดขอบเขตการประกอบวิชาชีพ ความรับผิดชอบ และมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประกอบโรคศิลปะสาขานี้ บทนำของบทที่ ๒ จึงมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถอ่านตีความ และประยุกต์ใช้บทบัญญัติของกฎหมายได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบ

คำปรารภของกฎหมายพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๒ ถือเป็นกฎหมายฉบับสำคัญที่วางรากฐานการควบคุมดูแลผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพในประเทศไทย มีสาระสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ

๑. การปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะฉบับเดิม (พ.ศ. ๒๔๗๙) ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สาระสำคัญบางประการจึงไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

บทที่ ๓

ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข
ว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ
ของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙

บทนำ

การประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิต ร่างกาย จิตใจ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้รับบริการ ดังนั้นนอกเหนือจากการปฏิบัติงาน ภายใต้กรอบกฎหมายแล้ว ผู้ประกอบโรคศิลปะยังจำเป็นต้องยึดมั่นในหลักจริยธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การให้บริการเป็นไปด้วยความสุจริต รอบคอบ และคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้รับบริการเป็นสำคัญ

ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบกำกับการประพฤติปฏิบัติ ของผู้ประกอบโรคศิลปะทุกสาขา โดยทำหน้าที่เสริมและสนับสนุนพระราชบัญญัติการ ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ ในมิติด้านจริยธรรมและมาตรฐานความประพฤติทาง วิชาชีพ

บทที่ ๓ นี้ มุ่งนำเสนอสาระสำคัญ แนวคิด และหลักการของระเบียบดังกล่าว เพื่อให้ผู้เรียน นักศึกษา และผู้สนใจสามารถทำความเข้าใจบทบาทของจรรยาบรรณ วิชาชีพในฐานะกลไกสำคัญในการคุ้มครองผู้รับบริการ รักษามาตรฐานวิชาชีพ และ สร้างความเชื่อมั่นของสังคมต่อผู้ประกอบโรคศิลปะ ก่อนเข้าสู่การศึกษารายละเอียด ของข้อกำหนดและแนวปฏิบัติในระเบียบฉบับนี้อย่างเป็นระบบ

จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙

จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ เป็นเรื่องพื้นฐานที่สามารถ รู้ได้ด้วยจิตสำนึกของเราเองว่าสิ่งใดควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ สามารถใช้ดุลพินิจ ของเรารู้ได้ว่าสิ่งใดกระทำแล้วผิดจรรยาบรรณหรือไม่ โดยระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙ ออกตาม อำนาจตามมาตรา ๗ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๔๖ ง วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นฉบับที่ รวมทุกสาขาของผู้ประกอบโรคศิลปะในปัจจุบัน รวมไปถึงสาขาที่จะเกิดใหม่ในอนาคต อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๒๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ ออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

บทที่ ๔

หลักจรรยาบรรณและมาตรฐาน
การประพฤติปฏิบัติสำหรับนักจิตวิทยา
คลินิกไทย

บทนำ

การประกอบวิชาชีพจิตวิทยาคลินิกเป็นวิชาชีพเฉพาะทางด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิต จิตใจ สิทธิ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้รับบริการ การปฏิบัติงานจึงมีอรรถาธิบายเพียงความรู้ทางทฤษฎีหรือทักษะทางเทคนิค หากแต่ต้องตั้งอยู่บนหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อคุ้มครองผู้รับบริการ รักษามาตรฐานวิชาชีพ และธำรงความน่าเชื่อถือของวิชาชีพต่อสังคมโดยรวม

บทที่ ๔ นี้ มุ่งนำเสนอหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติสำหรับนักจิตวิทยาคลินิกไทย ซึ่งมีรากฐานสำคัญมาจากหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (American Psychological Association : APA) ที่ได้รับการแปล เรียบเรียง และปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม ระบบบริการสุขภาพ และกรอบกฎหมายของประเทศไทย ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถใช้เป็นแนวทางอ้างอิงและฝึกรอบมทางวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหาในบทนี้ไม่ได้มุ่งเพียงการถ่ายทอดข้อกำหนดเชิงจริยธรรมเท่านั้น หากแต่ให้ความสำคัญกับการอธิบายความหมาย เหตุผล และการประยุกต์ใช้หลักจรรยาบรรณในสถานการณ์จริง โดยเชื่อมโยงหลักทั่วไปเชิงปรัชญา (General Principles) เข้ากับมาตรฐานจรรยาบรรณที่บังคับใช้ได้จริง (Ethical Standards) ตลอดจนกรณีตัวอย่างที่สะท้อนความซับซ้อนของการตัดสินใจทางจริยธรรมในวิชาชีพจิตวิทยาคลินิกไทย

หลักจรรยาบรรณและมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติสำหรับนักจิตวิทยาคลินิกไทย

หลักจรรยาบรรณสำหรับนักจิตวิทยาคลินิกไทย และมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติในวิชาชีพของนักจิตวิทยาคลินิกไทย ได้ถูกถ่ายทอดมาจากแนวคิดหลักจรรยาบรรณฉบับปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (American Psychological Association : APA) ถูกแปลเป็นภาษาไทยโดยคุณส่องโสม พึ่งพงศ์ ครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และถูกนำมาเรียบเรียงใหม่ โดยคุณส่องโสม พึ่งพงศ์ และคุณภัทรานุจ แสงจันทร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมามีการเพิ่มรายละเอียดตามการแก้ไขของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงและเรียบเรียงใหม่ทั้งฉบับ โดยคุณส่อง

บทที่ ๕

พระราชบัญญัติสถานพยาบาล

พ.ศ. ๒๕๔๑

บทนำ

พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นกฎหมายสำคัญที่ใช้กำกับดูแล การประกอบกิจการสถานพยาบาลในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อคุ้มครอง สิทธิและความปลอดภัยของประชาชนผู้รับบริการ กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของ สถานพยาบาล และควบคุมการให้บริการด้านสาธารณสุขให้เป็นไปอย่างเหมาะสม โปร่งใส และสอดคล้องกับจริยธรรมทางการแพทย์และสาธารณสุข

บทที่ ๕ นี้ มุ่งนำเสนอกรอบแนวคิดและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ สถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยเริ่มจากการอธิบายที่มาและวิวัฒนาการของกฎหมายว่า ด้วยสถานพยาบาลในประเทศไทย เหตุผลในการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของระบบบริการสุขภาพ และการขยายตัวของสถานพยาบาลเอกชน ตลอดจนประเด็นปัญหาสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดการตรากฎหมายฉบับนี้

สำหรับวิชาชีพด้านสุขภาพ รวมถึงวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก พระราชบัญญัติ สถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดบริบทและเงื่อนไขของ สถานที่ปฏิบัติงานทางวิชาชีพ ทั้งในด้านการขออนุญาตเปิดดำเนินการ มาตรฐาน การให้บริการ สิทธิผู้ป่วย และความรับผิดชอบของผู้ดำเนินการสถานพยาบาล บทนำของ บทนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อปูพื้นความเข้าใจให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงบทบัญญัติของกฎหมาย เข้ากับการปฏิบัติงานจริงในระบบบริการสุขภาพได้อย่างเป็นระบบ

วิวัฒนาการของกฎหมาย พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑

๑. จุดเริ่มต้นของการควบคุมสถานพยาบาล พระราชบัญญัติควบคุมสถาน พยาบาล พ.ศ. ๒๔๘๔

ประเทศไทยได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการควบคุมสถานพยาบาลเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ โดยมีชื่อว่า พระราชบัญญัติควบคุมสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๔๘๔ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับของกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น ทั้งนี้ เนื่องจากมีผู้ไม่มี ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ให้บริการแก่ประชาชน ส่งผลให้เกิดอันตราย ต่อชีวิตและสุขภาพของประชาชนเป็นจำนวนมาก รัฐจึงเห็นสมควรตรากฎหมาย เพื่อควบคุมกิจการสถานพยาบาล โดยมีเป้าหมายเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของ ประชาชนผู้รับบริการ

บทที่ ๖

มาตราในพระราชบัญญัติ
สถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑

บทนำ

พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดบทบัญญัติหรือ “มาตรา” ต่าง ๆ ขึ้นเพื่อใช้เป็นกลไกทางกฎหมายในการกำกับ ควบคุม และกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานกิจการสถานพยาบาลอย่างเป็นรูปธรรม มาตราเหล่านี้ครอบคลุมตั้งแต่การนิยามความหมายของสถานพยาบาล การขออนุญาตเปิดดำเนินการ บทบาท และหน้าที่ของผู้รับอนุญาต และผู้ดำเนินการ ไปจนถึงการคุ้มครองสิทธิผู้ป่วย และบทกำหนดโทษในกรณีฝ่าฝืนกฎหมาย

บทที่ ๖ นี้ มุ่งเน้นการศึกษาโครงสร้างและสาระสำคัญของมาตราในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจหน้าที่ อำนาจ และความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตลอดจนสามารถตีความและประยุกต์ใช้บทบัญญัติของกฎหมายได้อย่างถูกต้องในทางปฏิบัติ

สำหรับบุคลากรด้านสุขภาพ รวมถึงนักจิตวิทยาคลินิกซึ่งปฏิบัติงานภายใต้สถานพยาบาลตามกฎหมาย การทำความเข้าใจมาตราในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นกรอบทางกฎหมายที่กำหนดเงื่อนไขการทำงาน มาตรฐานการให้บริการ และความรับผิดชอบทั้งในเชิงวิชาชีพและเชิงกฎหมาย บทนำของบทนี้จึงมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถศึกษารายละเอียดของมาตราต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานจริง

คำปรารภของกฎหมายพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๑

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา การเกิดขึ้นของคลินิกและโรงพยาบาลเอกชนจำนวนมาก แม้เป็นประโยชน์ต่อการเข้าถึงบริการของประชาชน แต่ในอีกด้านหนึ่งกลับสะท้อนให้เห็นช่องโหว่ของระบบการกำกับดูแล โดยเฉพาะเมื่อกฎหมายเดิมไม่สามารถรองรับสถานการณ์ที่ซับซ้อน เช่น การรักษาเกินความจำเป็น การตั้งราคาค่ารักษาสูงเกินจริง หรือการโฆษณาเชิงพาณิชย์ที่เกินขอบเขต ในฐานะผู้เรียบเรียงและถ่ายทอดบทเรียนจากกฎหมายฉบับนี้ ผู้เขียนมองว่า พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้เป็นเพียงบทบัญญัติทางกฎหมายเท่านั้น แต่ยังเป็น “ภาพสะท้อนของความพยายามในการถ่วงดุลระหว่างผลประโยชน์ทางธุรกิจกับคุณภาพชีวิตของประชาชน” กฎหมายฉบับนี้จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงนโยบาย สังคม และจริยธรรม

บรรณานุกรม

- กมลพร ธนพรโชคชัย. (๒๕๕๙). *มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับคุณภาพโรงพยาบาลเอกชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์). <https://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2559/b197532.pdf>
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (๒๕๖๑). *คู่มือการปฏิบัติงานการประกอบโรคศิลปะ*. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. กรม.
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (๒๕๖๓). *พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรม. https://hss.moph.go.th/webs/law/fileupload_doc/2021-08-24-12-21-3498427.pdf
- กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๖๑). *รายงานประจำปี ๒๕๖๑*. https://mrd.hss.moph.go.th/mrd1_hss/wp-content/uploads/2019/08/รายงานประจำปี-2561-สพรศ-final-1.pdf
- กระทรวงสาธารณสุข. (ม.ป.ป). *ประวัติความเป็นมาของกระทรวงสาธารณสุข*. <https://kantangdho.moph.go.th/about-me/moph-history/>
- ถนอม บรรณประเสริฐ, สรรวจ แสงวิเชียร และภาคภูมิ สุปิยพันธุ์. (๒๕๖๒). *ประวัติศาสตร์แพทยสภา*. ใน *ประวัติศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขไทย*. แพทยสภา.
- ประกาศคณะกรรมการวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิก เรื่อง เกณฑ์และแบบประเมินเพื่อรับรองสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสาขาจิตวิทยาคลินิก พ.ศ. ๒๕๕๘. (๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๘). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๑๓๙ ง หน้า ๖-๑๒.
- ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙. (๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๔๖ ง. หน้า ๓.
- ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก พ.ศ. ๒๕๕๙. (๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๒๓ ตอนพิเศษ ๑๙ ง. หน้า ๑๗.
- พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๕. (๒๕๓๕, ๘ เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๔๒ ก. หน้า ๑.
- พรรณปพร ต่วนเจริญศรี. (๒๕๖๒). *บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ในการเตรียมความพร้อมผู้ป่วยจิตเวช ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งเพื่อคืนสู่สังคม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

พระราชกฤษฎีกากำหนดให้สาขาจิตวิทยาคลินิกเป็นสาขาการประกอบโรคศิลปะ ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๖. (๒๕๔๖, ๑๕ กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๗๒ ก. หน้า ๑-๓.

พระราชบัญญัติการแพทย์ พุทธศักราช ๒๔๖๖. (๒๔๖๖, ๒๕ พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๔๐. หน้า ๑๗๕-๒๐๐.

พิมพ์สิริ วิเศษโอฟารนนท์. (๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๕). *การประกอบโรคศิลปะ*. <http://web.krisdika.go.th/pdfPage.jsp?type=act&actCode=๑๓๘๑๑>

พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒. (๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๒). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๓๙ ก. หน้า ๒๘.

พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑. (๒๔ มีนาคม ๒๕๔๑). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๑๕ ก. หน้า ๑.

พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑. (๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๑). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๗๖ ก หน้า ๒๕.

พระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗. (๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๗). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๓๔ ก หน้า ๑.

พระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕. (๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๙๗ ก หน้า ๑.

พระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙. (๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๙). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๑๑๓ ก หน้า ๑.

ภัทระ แจ็งศิริเจริญ. (๒๕๖๔). *การบรรยายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบโรคศิลปะ สาขาจิตวิทยาคลินิก. สมาคมนักจิตวิทยาคลินิกไทย* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=y81niwh0xoE>

ภัทระ แจ็งศิริเจริญ. (๒๕๖๕). *การบรรยายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบโรคศิลปะ สาขาจิตวิทยาคลินิก. สมาคมนักจิตวิทยาคลินิกไทย* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ZXl0sxoPdEI>

ภัทระ แจ็งศิริเจริญ. (๒๕๖๕). *การบรรยายโครงการเตรียมความพร้อมเพื่อการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาคลินิก ในระหว่างวันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, จังหวัดพิษณุโลก, ประเทศไทย. วิจัย โขควัฒนา.* (๒๕๔๘). *กว่าจะได้ใบประกอบโรคศิลปะนวดไทย. วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, ๓(๒), ๙๘-๑๐๐.*

- วนิดา อินทรอำนวนย. (๒๕๖๐). พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๕๙. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.
- วนิดา อินทรอำนวนย (๒๕๖๐). การประกอบกิจการสถานพยาบาล ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑. <https://prt.parliament.go.th/server/api/core/bitstreams/44e86075-7916-4b41-a6e3-cf55d6b0ca16/content>
- ส่องโสม พึ่งพงศ์ และสุนิสา คินทรักษ์. (๒๕๖๐). หลักจรรยาบรรณสำหรับนักจิตวิทยาและมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน. สมาคมนักจิตวิทยาคลินิกไทย. http://thaiclinicpsy.org/new_attachments/article_๔๙๐_Book๐๐๑.pdf
- ส่องโสม พึ่งพงศ์ (๒๕๖๒). ความสามารถและการพัฒนาตนเองของนักจิตวิทยาคลินิกไทย. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, ๒๗(๑), ๑-๑๔. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/jmht/article/view/183778>
- ส่องโสม พึ่งพงศ์ (๒๕๖๔). หลักจรรยาบรรณสำหรับนักจิตวิทยา และมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน ฉบับแปลภาษาไทย ค.ศ. ๒๐๒๑. (ส. พึ่งพงศ์, ภ. แสงจันทร์, และ ส. คินทรักษ์, ผู้แปลและเรียบเรียง). โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เอชโฟกัส. (๒๕๖๓). “หมอเคลย์ศักดิ์” ในประวัติศาสตร์การแพทย์ไทย. <https://www.hfocus.org/content/2019/12/18230>
- เอชโฟกัส. (๒๕๖๘). “หมอจเด็จ” ถอดความเป็นสปสข. พร้อมฟังทุกฝ่ายเพื่อระบบสุขภาพ สวรรส. เตรียมชูนางวิจัยจุดเปลี่ยนระบบ. <https://www.hfocus.org/content/2025/12/36275>
- American Psychological Association. (๒๐๑๗). *Ethical principles of psychologists and code of conduct* (๒๐๑๗, ed.). <https://www.apa.org/ethics/code>
- Dandan, N., Mansour, F., & Diab, T. (๒๐๒๔). The role of psychology in a multidisciplinary psychiatric inpatient setting Perspectives from the multidisciplinary team. *Middle East Current Psychiatry*, ๓๑, Article ๒๖. ๔๓๐๔๕-๑๒๔-๐๐๔๑๗-๖
- Jankauskaite, L., Wyder, C., Del Torso, S., Mamenko, M., Trapani, S., Grossman, Z., Hadjipanayis, A., Geitmann, K., Matsui, H., Saitoh, A., Isayama, T., Karara, N., Montemaggi, A., Ud Din, F. S., & Størdal, K. (๒๐๒๔). Over-investigation and overtreatment in pediatrics a survey from the European Academy of Paediatrics and Japan Pediatric Society. *Frontiers in pediatrics*, ๑๒, ๑๓๓๓๒๓๙. <https://doi.org/10.3389/fped.2024.1333239>

National Center for Biotechnology Information. (2022). *Title of the book or chapter*.

In *Book Title* (Edition, if applicable). National Institutes of Health, [https://](https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560886/)

www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560886/

ดัชนี

ก	คุณสมบัติ..... 28, 40, 42, 54, 58, 177, 181
กรณีฉุกเฉิน..... 59, 77	จ
กรรมการวิชาชีพ..... 35, 36, 38, 39, 42, 46, 48, 50, 54, 55, 67, 94, 98, 101	จำคุกไม่เกินสามปี..... 85
กายอุปกรณ์..... 21, 23, 33, 36, 56	จำคุกไม่เกินหกเดือน..... 213
การกำหนดอาหาร 33	จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน..... 215
การแก้ไขความผิดปกติของการสื่อ	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี..... 87
ความหมาย..... 20, 23, 34, 55	จิตวิทยาคลินิก 19, 23, 33, 36, 56, 93, 94
การขอต่ออายุใบอนุญาต 179, 187	เจ้าพนักงาน 47, 80
การแต่งตั้ง 41, 165, 170	แจ้งหรือโฆษณาข่าวสาร..... 31
การประกอบโรคศิลปะ..... 17, 23, 25, 31, 34, 35, 36, 38, 39, 44, 50, 54, 56, 59, 72, 78, 85, 87, 94, 96, 99, 110, 162, 168, 174	ต
การปิดสถานพยาบาล 205	ต่ออายุใบอนุญาต 56, 188
การแพทย์ฉุกเฉิน 171	ท
การแพทย์แผนจีน 56, 94	เทคโนโลยีหัวใจและทรวงอก..... 21, 23, 34, 55, 93, 94
การแสดงใบอนุญาต..... 190	โทษจำคุกไม่เกินสองปี 85, 87
การออกใบอนุญาต 56, 80, 174, 182	น
การอุทธรณ์..... 188, 212	นิติบุคคล..... 177, 216
กิจกรรมบำบัด 20, 23, 32, 55, 93	บ
ค	บทนิยาม..... 17
คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ 25	บุคคลล้มละลาย..... 169, 177
คณะกรรมการสถานพยาบาล 163, 166	ใบแทนใบอนุญาต 56, 189
คนไร้ความสามารถ 169, 177	ใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ 22, 50, 54, 94
คนเสมือนไร้ความสามารถ 169, 177	ใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาล ... 162, 184, 221
คำรักษาพยาบาล 190, 191, 215	
คำวินิจฉัย..... 80, 82, 188	

ป	
ปฏิเสธการออกใบอนุญาต	80
ประกอบกิจการสถานพยาบาล	161, 174, 180, 195, 199, 213, 215, 221
ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท	192
ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	192
ปรับไม่เกินสองพันบาท	88, 213, 215
ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท	85
ปรับไม่เกินสามหมื่นบาท	85
ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท	87
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	38, 93, 167
เปลี่ยนชื่อสถานพยาบาล	200

ผ	
ผู้กล่าวโทษ	62
ผู้ขอรับอนุญาต	177
ผู้ดำเนินการ	162, 170, 186, 189, 192, 203, 209, 213, 215
ผู้ได้รับความเสียหาย	62
ผู้ทรงคุณวุฒิ	29, 35, 36, 37, 39, 167, 169
ผู้แทนกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	33, 34, 36, 37
ผู้ประกอบการโรคศิลปะ	19, 22, 28, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 50, 54, 58, 59, 72, 76, 82, 87, 91, 92, 94, 97, 103, 106, 109, 113, 167, 170
ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการแพทย์	162
ผู้รับอนุญาต	186, 190, 191, 198, 200, 213, 215

ผู้อนุญาต	162, 164, 172, 174, 179, 182, 188, 197, 200, 209, .. 213, 215
ผู้อำนวยการสำนักสถานพยาบาล	34, 35, 36, 38, 168

พ	
พ้นจากตำแหน่ง	30, 41, 169
พนักงานเจ้าหน้าที่	22, 31, 76, 78, 88, 162, 202, 209, 213, 215
พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ	
พ.ศ. ๒๕๕๒	2, 14, 15
พระราชบัญญัติสถานพยาบาล	
พ.ศ. ๒๕๕๑	146, 159
พักใช้ใบอนุญาต	28, 82, 87
พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต	28
เพิกถอนใบอนุญาต	28, 80, 82, 87, 210

ภ	
ภายในสามสิบวัน	40, 80, 181, 188

ร	
รังสีเทคนิค	21, 23, 35, 55, 93
รัฐมนตรี	20, 23, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 41, 48, 53, 59, 67, 78, 162, 164, 169, 174, 188, 191
ราชกิจจานุเบกษา	15, 19, 159, 165
โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง	171, 192
โรคติดต่ออันตราย	171, 192
โรคระบาด	171, 192

ล	
ลักษณะต้องห้าม.....	28, 41, 42, 54, 58, 177
เลือกตั้ง.....	33, 34, 35, 36, 37, 39

ว	
วิกลจริด.....	54, 177
เว้นค่าธรรมเนียม.....	165

ส	
สภาวิชาชีพ.....	167
สาขาแห่งการประกอบโรคศิลปะ.....	23, 98
สิทธิของผู้ป่วย.....	190, 191
สิ้นปีปฏิทิน.....	180, 187, 221
แสดงบัตรประจำตัวพนักงาน เจ้าหน้าที่.....	78, 204

อ	
องค์ประชุม.....	44
อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ..	162, 168
อนุกรรมการวิชาชีพ.....	67
อายุัด.....	77, 203
อำนาจรัฐมนตรี.....	24, 165
อำนาจและหน้าที่.....	40, 42, 48
อุทธรณ์คำสั่ง.....	31

।	
ISSUE ๑ – การปฏิเสธการรักษา.....	149

๐	
OVER ADVERTISEMENT.....	149
OVER PRICING.....	149
OVER TREATMENT OR OVER INVESTIGATION.....	148

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสังคัมร่วมสมัย

บรรณาธิการ : ผศ. ดร.บุศรินทร์ เลิศชวลิตสกุล /
ผศ. ดร.กวีธร เสถียร / ผศ. ดร.ฐานิดา บุญวรรณโณ

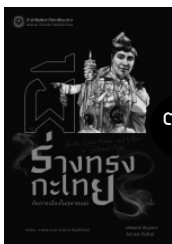
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสังคัมร่วมสมัย เป็นหนังสือรวมบทความที่พูดถึงการทำความเข้าใจ สังคัมที่มีความเปลี่ยนแปลงผ่านแนวคิด ทฤษฎี ปรากฏการณ์ทางสังคัม ตลอดจนการประยุกต์ใช้ทฤษฎี เพื่ออธิบาย ความเป็นสังคัมในหลากหลายมิติ ด้วยสาขา วิชา เช่น จิตวิทยา รัฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประชากรศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา และ สังคมวิทยา โดยนำเสนอมุมมองทั้งในระดับปัจเจก กลุ่มสังคัม ชุมชน สถาบันทางสังคัมอย่างครอบครัว โรงเรียน และสังคัมในระดับนานาชาติ หรือระดับโลก ในบริบทร่วมสมัย ที่ไม่ใช่แค่พูดถึงความเปลี่ยนแปลง ใน ปัจจุบันเท่านั้นแต่ความร่วมสมัยที่นี้ยังสัมพันธ์กับ อดีตเพื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่าน (transformation) และการคาดการณ์หรือวาดหวังถึงอนาคตข้างหน้า

ผี ร้างทรง และพิธีกรรม

บรรณาธิการ : ผศ. ดร.กมลเจต โฟกนิษฐ /
รศ. ดร.พัชรินทร์ สิริสุนทร

หนังสือ “ผี ร้างทรง และพิธีกรรม” เปิดเผย การดำรงอยู่ของลัทธิบูชาความมั่งคั่งรูปแบบใหม่ ๆ ที่เติบโตเป่งบานในสภาวะสมัยใหม่ ซึ่งไม่ได้มุ่งเน้นเพียง การเช่นไหว้บูชา แต่การปรากฏตัวของผี ร้างทรง และ พิธีกรรมไสยศาสตร์ ในศตวรรษที่ 21 สะท้อนความคิด สร้างสรรค์ การปรับตัว พลวัตของการให้ความหมาย และการทำความเข้าใจกับกระบวนการสร้างความ สักดิ์สิทธิ์ ที่เลื่อนไหล การปรากฏตัวของผี ผ่านร่างทรง และพิธีกรรมที่ปราศจากรหัสลัญจวิทยาทางศาสนา หากแต่ วางอยู่บนฐานคิด แนวปฏิบัติ ที่มุ่งตอบสนองความ ต้องการและการร้องขอที่ไม่เคยถูกได้ยิน เปิดเผยระบบ ความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างคนกับผีและอำนาจ เหนือธรรมชาติ โคร่งข่ายตลาดผีและพิธีกรรม พันพรมแดน ซึ่งสร้างความพึงใจเชิงสุนทรียะและฤทธา นุภาพที่พ้องกับความทรงจำและจินตนาการผู้คน ในสังคัม ผ่านการบอกเล่าความจริงด้วยเหตุผลชุดใหม่ และผู้แสดงกลุ่มใหม่

ผี ร้างทรงกะเทย กับการเมือง ในอุษาคเนย์

ผู้แต่ง : รศ. ดร.พัชรินทร์ สิริสุนทร /
ดร.วัชรวุฒิ ชี้อัสถ์

หนังสือ “ผี ร้างทรงกะเทย กับการเมืองในอุษาคเนย์” เปิดเผย ชุดของความจริงในระดับญาณวิทยา ที่สะท้อนให้เห็นถึงที่มาของความรู้ ความจริงแบบอื่น ทั้งเรื่องชุมชนในความหมายและบทบาทใหม่ที่มีสภาพ เลื่อนไหลไร้พรมแดน ที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งที่ไม่ใช่ มนุษย์ โดยมีผี ร้างทรงกะเทยเป็นผู้แสดงสำคัญที่เปิดเผยปัญหา ความหวัง และความต้องการของผู้คนในดินแดนอุษาคเนย์ ในขณะที่สามัญชนใช้ การเปล่งเสียงผ่านบทสวด คำอธิษฐาน การฟ้อนรำ และวัดลัทธิวัฒนธรรม ที่ใช้เช่นไหว้บวงสรวง ผู้ปกครองใช้ร่างทรง และพิธีกรรมเป็นกุศโลบาย ทางการเมืองเพื่อควบคุมจัดการพลเมืองของตน

หนังสือแนะนำ

สงครามยูเครน : สงครามร้อนแรกในสงครามเย็นใหม่

ผู้แต่ง : ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข

“การขยายสงครามของรัสเซียต่อยูเครน มิใช่เพียงการรุกเพื่อผนวกดินแดนเช่นในกรณีของ โครเมีย หรือการแทรกแซงในตอนบาสในปี ค.ศ. 2014 หากแต่สงครามในครั้งนี้เป็นการรุกทางทหารที่พุ่งเป้า ไปสู่ยูเครนโดยตรง อันมีนัยถึงการท้าทายต่อ “การจัดระเบียบยุโรป” ในยุคหลังสงครามเย็น ทั้งยังเป็น สัญญาณสำคัญที่บ่งถึงการกลับมาของรัสเซียในการเมือง ระหว่างประเทศ ซึ่งรัสเซียเชื่อว่าการเปิดสงคราม ครั้งนี้ เป็นเสมือนกับ “การทวงสิทธิ์” ของรัสเซีย ในเวทียุโรป...”

ทฤษฎีนโยบายสังคมและการวิพากษ์นโยบาย

ผู้แต่ง : ผศ. ดร.กมลศ โทธิกนิษฐ

นโยบายสังคม ถือเป็นแนวทางสำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนแต่เมื่อ พิจารณาด้วยมุมมองเชิงวิพากษ์ จะพบว่าอีก ด้านหนึ่ง นโยบายสังคมมักถูกใช้เป็น “กลไกเชิง อำนาจ และอุดมการณ์ของรัฐ” ในการผลิต การสร้าง การจัดวางชุดความรู้และความจริงที่มีผล ต่อความคิดและความเชื่อของประชาชนในวงกว้าง รวมทั้งการเอื้อประโยชน์ต่อ “ตัวรัฐเอง” ในฐานะ “ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย”

ขีด ขึ้น

บรรณาธิการ : รศ. ดร.พัชรินทร์ ลิธสุนทร
/ ผศ. ดร.กมลศ โทธิกนิษฐ

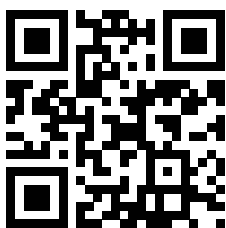
“ไม่มีทางเป็นไปได้เลยที่การกระทำทางการเมืองหรือการใช้อำนาจ ของชนชั้นปกครองในสังคมใด จะครอบงำความคิดและอยู่เหนือชีวิต ของสามัญชนได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด เพราะการควบคุมบงการของชนชั้น ปกครอง จะกระทำได้เพียงในพื้นที่สาธารณะเท่านั้น แต่ไม่สามารถกระทำ ได้เลยในพื้นที่สี่เทา หรือพื้นที่ซึ่งมีความคลุมเครือ” – James C. Scott –

สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

สั่งซื้อหนังสือออนไลน์

จัดส่งถึงบ้านสะดวกรวดเร็ว

สั่งซื้อทันที

✉ nuph@nu.ac.th

📘 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

☎ 0 5596 8833-8836

🌐 [nu_publishing](https://www.nupress.grad.nu.ac.th)

NUPH
online store

www.nupress.grad.nu.ac.th